

Дніпровський державний технічний університет

Соціологічна лабораторія кафедри соціології

НАЙВАЖЛИВІШІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- точки зору науково-педагогічних працівників

та здобувачів вищої освіти

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ ТА ІНФОГРАФІКА

Кам'янське

2021

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

Методдослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм, розміщеним на офіційному web-сайті Дніпровського державного технічного університету за адресою <http://pzs.dstu.dp.ua/poll/index.html>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники університету та здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівня вищої освіти, що навчаються за різними освітніми програмами Дніпровського державного технічного університету.

Мета дослідження – вивчення точок зору стосовно найважливіших компетенцій серед науково-педагогічних працівників університету та здобувачів вищої освіти першого(бакалаврського) і другого (магістерського) рівня вищої освіти .

Задачі дослідження:

- встановити які компетенції рахують за головні науково-педагогічні працівники ДДТУ
- встановити думки здобувачів вищої освіти стосовно найважливіших компетенцій серед інструментальних, міжособистісних та системних;

Основні етапи дослідження включали:

- розробку анкети та супровідного інструментарію,
- розробку вибірки;
- проведення опитування науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти;
- контроль якості виконаної роботи, введення та перевірку даних на логічні помилки,
- підготовку остаточного масиву даних, таблиць розподілів та аналітичного звіту.

Вибіркова сукупність становить 203 особи. Використана випадкова вибірка за методом простого ймовірного відбору.

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО РЕСПОНДЕНТІВ

1.1 Статус у закладі вищої освіти

У дослідженні взяло участь 42,4% науково-педагогічних працівників, 53,2% здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Так як опитування проходило у відкритому доступі на сайті університету, то в ньому взяли участь 4,4%

інших за статусом респондентів. Інфографіка представлена у табл. 1.1 і на рис. 1.1.

Табл. 1.1 – Розподіл респондентів за статусом у ЗВО

Рівень вищої освіти	Кількість здобувачів	
	чол.	у %
НПП	86	42,4%
Здобувачі вищої освіти	108	53,2%
Інші	9	4,4%

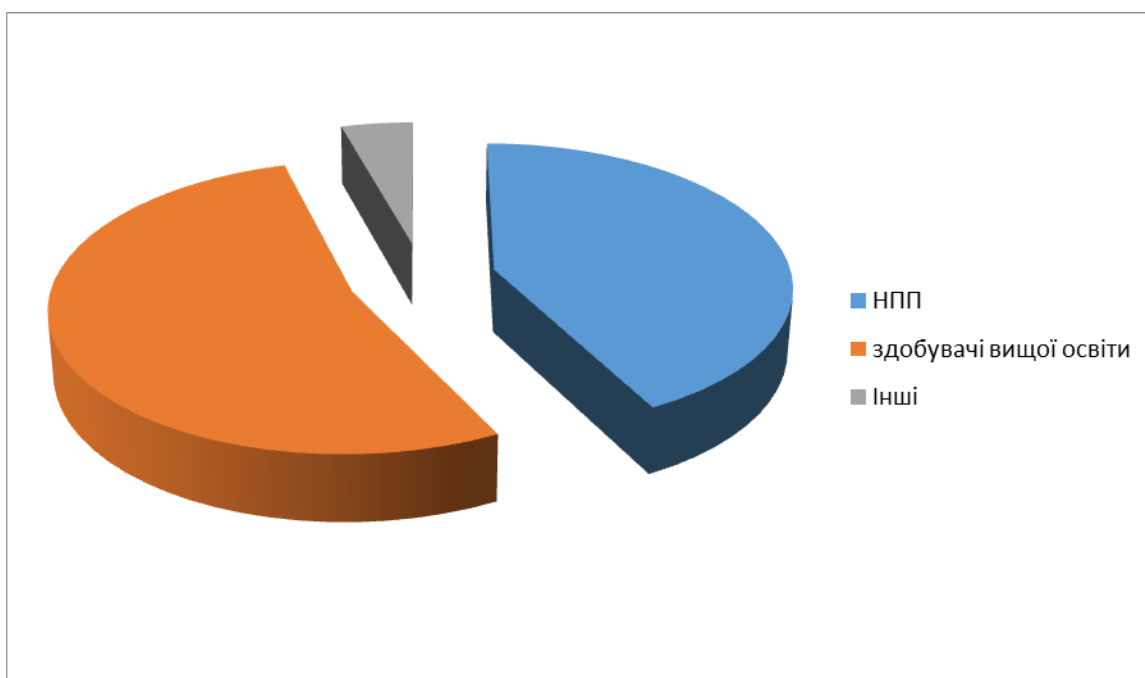

Рис. 1.1 - Розподіл респондентів за статусом у ЗВО, у %

2. ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

На першому етапі респондентам було запропоновано обрати 5 найважливіших компетентностей, які характеризують когнітивні, методологічні, технологічні та лінгвістичні здатності. Найбільш важливими для опитуваних стали навички управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел) – 12,6%, на другому місці – здатність до

аналізу і синтезу – 12,3%, на третьому місті опинилась здатність до організації і планування – 11,9%, а далі за значущістю опинилися з рівною кількістю виборів уміння розв'язувати проблеми та уміння приймати рішення- 10,3%. Найменш важливим на думку респондентів виявилось усне та письмове спілкування рідною мовою – 6,5%.Інфографіка представлена у табл. 2.1. на рис. 2.1.

Табл. 2.1 – Розподіл значущості міжособистісних компетентностей

Назва компетентностей	Кількість здобувачів	
	чол.	у %
Здатність до аналізу і синтезу.	123	12,3
Усне і письмове спілкування рідною мовою	65	6,5
Навички управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію)	126	12,6
Розв'язання проблем	103	10,3
Прийняття рішень	103	10,3
Здатність до організації і планування	119	11,9
Засвоєння основ базових знань з професії	99	9,9
Знання другої мови	88	8,8
Базові загальні знання	84	8,4
Елементарні комп'ютерні навички	91	9,1

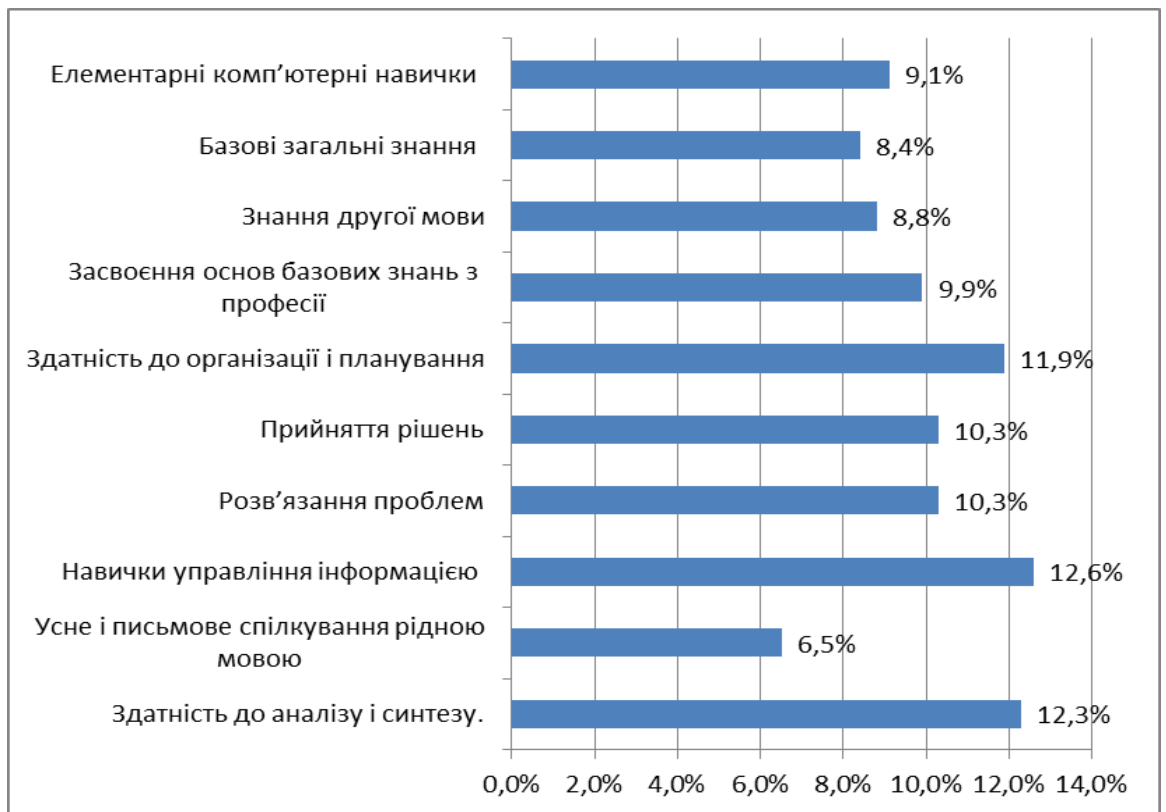

Рис. 2.1 - Розподіл значущості інформаційних компетенцій, у %

3. МІЖОСОБИСТІСНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Серед міжособистісних компетенцій, які характеризують навички спілкування, соціальну взаємодію та співпрацю респондентам також було запропоновано обрати п'ять найбільш важливих. Перше місце опитані віддали взаємодії (роботі в команді) - 17,8%, далі за значущістю - здатність до критики та самокритики та міжособистісні навички та вміння - 13,8% кожна, на четвертому місці здатність спілкуватися з експертами з інших галузей - 12,5%. Інфографіка представлена у табл. 3.1 і на рис. 3.1.

Табл. 3.1 – Розподіл значущості міжособистісних компетентностей

Назва компетентностей	Кількість здобувачів	
	чол.	у %
Здатність до критики та самокритики	130	13,8
Взаємодія (робота в команді)	168	17,8
Міжособистісні навички та вміння	130	13,8
Здатність працювати в міждисциплінарній команді	110	11,7
Позитивне ставлення до несхожості та інших культур	89	9,4
Етичні зобов'язання	94	10
Здатність спілкуватися з експертами з інших галузей	118	12,5
Здатність працювати в міжнародному середовищі	105	11,1

Рис. 3.1 - Розподіл значущості міжособистісних компетентностей, в кількості респондентів

4. СИСТЕМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Серед системних компетенцій, які включають в себе поєднання розуміння, сприйнятливості та знань, здатність планування змін для удосконалення систем, розроблення нових систем респонденти обрали найважливіші, це здатність породжувати нові ідеї (креативність), здатність застосовувати знання на практиці кожну компетентність обрали - 12,9% респондентів, на третьому місті здатність до навчання -11,4%, та дослідницькі навички та уміння – 10,3%. Інфографіка представлена у табл. 4.1 і на рис. 4.1.

Табл. 4.1 – Розподіл значущості міжособистісних компетентностей

Назва компетентностей	Кількість здобувачів	
	чол.	у %
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	131	12,9
Здатність до навчання	116	11,4
Здатність застосовувати знання на практиці	131	12,9
Розуміння культури та звичаїв інших країн	28	2,8
Бажання досягти успіху	77	7,6
Лідерські якості	90	8,8
Дослідницькі навички і уміння	105	10,3
Здатність працювати самостійно	83	11,1
Ініціативність і дух підприємництва	56	5,6
Планування та управління проектами	51	5,0
Турбота про якість	67	6,6
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	82	8,1

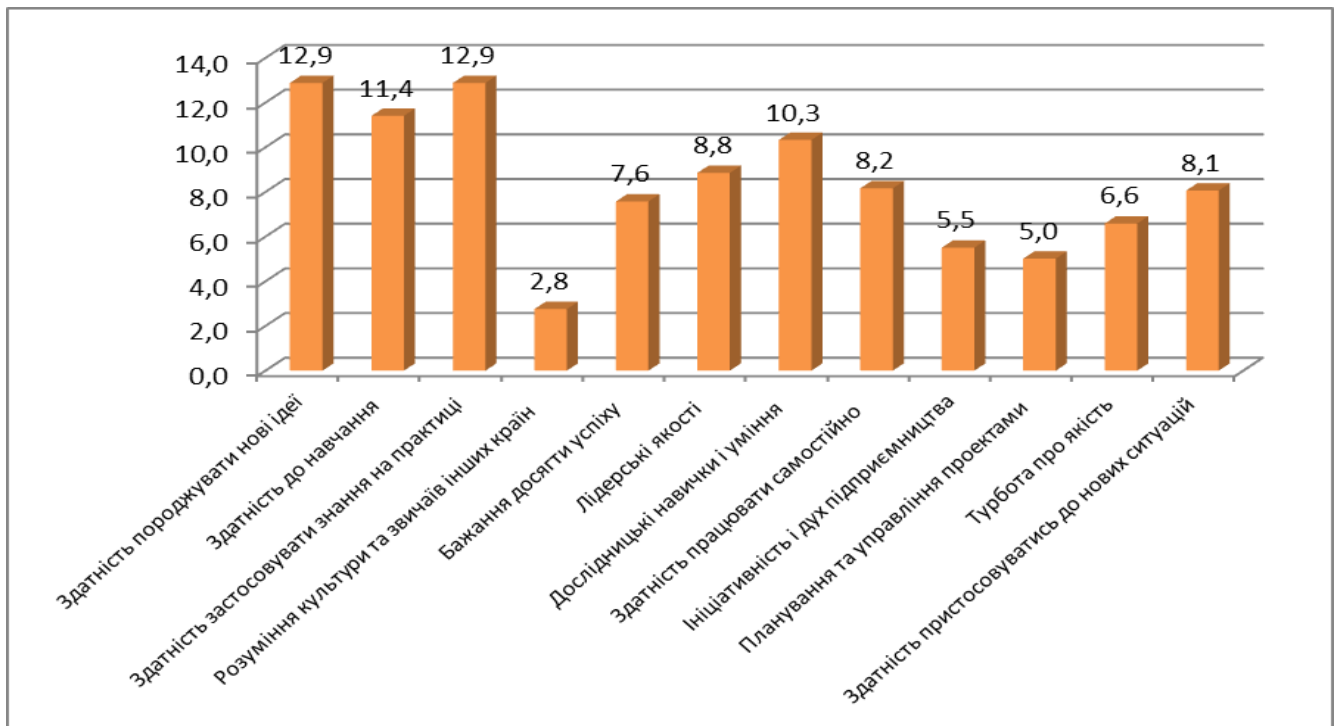

Рис. 4.1 – Розподіл значущості міжособистісних компетентностей

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Враховуючи той факт, що метою нашого дослідження є вивчення точок зору стосовно найважливіших компетенцій серед науково-педагогічних працівників університету та здобувачів вищої освіти першого(бакалаврського) і другого (магістерського) рівня вищої освіти ми дійшли висновку, що компетентна в певній сфері людина має відповідні знання та здібності, що дозволяють їй обґрунтовано судити про цю сферу й ефективно діяти в ній. Компетентність у перекладі з латинської *competentia* означає коло питань, у яких людина добре обізнана, має знання та досвід.

Найбільш важливими для опитуваних серед інструментальних компетентностей стали навички управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел); серед міжособистісних компетенцій, які характеризують навички спілкування, соціальну взаємодію та співпрацю перше місце опитані віддали взаємодії (роботі в команді)

Серед системних компетенцій, які включають в себе поєднання розуміння, сприйнятливості та знань, здатність планування змін для удосконалення систем, розроблення нових систем респонденти обрали найважливіші, це здатність породжувати нові ідеї (креативність), здатність застосовувати знання на практиці.

В останні роки поняття «компетентність» вийшло на загальнодидактичний і методологічний рівень. Це пов'язано з його системно-практичними функціями й інтеграційною метапредметною роллю в загальній освіті. Посилення уваги до цього поняття обумовлене також рекомендаціями Ради Європи, що стосуються відновлення освіти, її наближення до замовлення соціуму.

Варто сказати, що не існує єдиного узгодженого визначення та переліку ключових компетентностей. Оскільки компетентності – це насамперед замовлення суспільства на підготовку його громадян, такий перелік багато в чому визначається узгодженою позицією соціуму в певній країні або регіоні.

У комплексності освітніх компетентностей закладена додаткова можливість представлення цілей, змісту освіти (освітніх стандартів) та освітніх технологій у системному вигляді, що припускає побудову чітких вимірників із перевірки успішності їх засвоєння. Із погляду вимог до рівня підготовки випускників освітні компетентності являють собою інтегральні характеристики якості підготовки, пов'язані з їхньою здатністю цільового осмисленого застосування комплексу знань, умінь і способів діяльності по відношенню до певного міждисциплінарного кола питань.

Формування компетентностей відбувається засобами змісту освіти. У підсумку студента розвиваються здібності та з'являються можливості вирішувати в повсякденному житті реальні проблеми – від побутових до виробничих і соціальних.

Таким чином, компетентнісний зміст освіти проходить наскрізною лінією через усі навчальні предмети (освітні галузі), одержуючи кожного разу реалістичне, діяльнісне, особистісне й соціальнозначуще втілення на відповідному матеріалі. У результаті вдається об'єднати навчальні предмети в єдиний цілісний зміст, визначивши системоутворюючі елементи загальної освіти як по вертикалі окремих ступенів навчання, так і на рівні горизонтальних міжпредметних зв'язків.

Освітні компетентності стають системними характеристиками особистісно зорієнтованого евристичного підходу до освіти, оскільки відносяться винятково до особистості здобувача вищої освіти, виявляються у процесі його творчої діяльності та виражаються у створюваній ним продукції. Запроектвана на даній основі освіта буде забезпечувати не тільки розрізнену предметну, а й цілісну компетентнісну освіту.